המגרש פרק תשיעי גיטין

מסורת הש"ס

א) [לעיל פג:], ב) [לעיל ג: ח: כ"כ קמו.], ג) [כ"ל אלעזר ועי' תו"ש דגרסי' אלעזר גלח יו"ד וכן בפיסקא דלקמן וכל הסוגיא וכן כרש"י דהכא אבר מקומות מיתא רבי אלעזר], ד) [לעיל עט:], ה) [לעיל פפ:], ו) פ"ח ל"ב, ז) [לעיל עט:], ח) כ"מ נה: [לעיל ה:], ט) [דף פ:], י) [כתובות נז:], כ) [ע"כ], ל) [לעיל ה:], מ) [וס"ע תוס' כתובות נח. תוס' קידושין יח. ד"ה הנהו].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואם ניסת ומי' דגר' מאיר הוולד ממזר (ולמאן דמוקי לה וכו' כמאה עדים דמי) תל"מ וע"ב ג"ל הנה"ב ה"ה ומתוס' דרש"ק לקמן לפרש קו: (ב) ר"ה והאיכא ומי' לעיל ג"ב דף עט ע"ב:

לעזי רש"י

קוגילו"ן. (ספולת שנעשות מזיקוק כסף).

תוספות רי"ד

של שטר מוכיח: ולעלם לאפוקי מדבעא מיניה רבא מרב נחמן היום אי את אשתי ולמחר (אין) את אשתי מהו פי' המורה אע"ג דרב גופיה פסק הלכה כר' יוסי בפ' יש נוחלין הכא אמר לאפוקי מדר' יוסי משום דבעא לאפוקי נפשיה מפלוגתא ויש מי שאומר דהדר ביה מההוא ועקרה לדר' יוסי דלית הלכתא כוותיה אף בשטרות ויש מי שאומר דלכתחלה לא עבדינן כר' יוסי ואי עבד כר' יוסי עבד ויש מי שאומר הלכה כר' יוסי בשטרות אבל לא בגיטין. והנכון בעיני שזהו העיקר שהילוך יש בין שטרות לגיטין כדאמרן לעיל בפ' מי שאחזו כמאי דתנן זה גיטך אם מתי לא אמר כלום אמר רב הונא וחולצת ולא מתיבמת ושקלינן וטרינן בה טובא ומסקינן דר' יוסי אמר זמנו של שטר מוכיח עליו בין בשטר שלאחר מיתה הוא בתוכו וכן בנט שהוא ע"פ אבל רב הונא פשיט ליה דבשטר הלכה כר' יוסי מפני שהתנאי שלאחר מיתה כתוב בתוכו וגם הזמן כתוב בתוכו אבל בנט שהזמן כתוב בתוכו והתנאי שלאחר מיתה אמר לה על פה מספקא ליה אי הלכה כר' יוסי בהא שיועיל זמנו של נט שהוא כתוב לתנאי דלאחר מיתה שהוא בפה ומ"ה אמר תולצת ולא מתיבמת ורב הונא דפסיק הלכה כר' יוסי מרב פשטו ליה כדאמרי' התם א"ל הכי אמר רב הלכה כר' יוסי וכמו שרב הונא תולק בין נט לשטר דבשטר פסק הלכה כר' יוסי ובנט לא ה"ה הכי נמי תולק רב אע"ג דפסק הלכה כר' יוסי בשטרות בגטין לא נראו לו דבריו ומ"ה אמרינן לאפוקי מדר' יוסי ולא ק' דידיה אדידיה. והתקין שיכתבו בגיטין כך כדי שיהו רגילין להרגיל את ש"מ לומר כך בשעה שנותנו לה מהיום אם מתי אבל אם השכיב מרע לא אמר בפיו מהיום הכתיבה שאנו כותבין בתוך הנט מימא דין אינה מועלת כלום דהא לר' יוסי כך מועיל זמן הנט כמו מהיום לרבנן ורב הונא ס"ל כר' יוסי ואפ"ה קאמר דלא מהני זמן שהוא כתיבה לתנאי דלאחר מיתה שהיא כפה (והם) (וה"ה) הכי לרבנן אע"ג דכתיב מהיום לא מהני לתנאי דהוא ע"פ כדפריש המורה די"ל חזר בו ממה שכתב מהיום ולא נתנו לה אלא שיקנה לאחר מיתה ואין גם לאחר מיתה. וזה הטעם צריך לתת לחבר שהוא יודע מה כתוב בנט אבל ההדיוטות שאין יודעים מה כתוב בו בלתי זה הטעם אינו כלום שהרי אנו מלמדין אותו שיאמר לה הרי זה גיטיך אם מתי הנה כל כונתו היא להקנותו לה לאחר מיתה ומה יודע הוא שבנט כתוב בו מהיום בודאי עיקר הנט אין צריך הבעל לדעת אותו כראוי והבעל יאמר לה הרי זה גיטיך והיא מגורשת שספר כריתות נתן לה ואינו צריך שיבין הוא דברי הספר שאם היה צ"ל לה דברי הספר כפה היו זקוקין להבינו אלא בספר ולא בדברים אע"פ שאינו יודע מה כתוב בו היא מגורשת באומרו לה הרי זה גיטיך אבל התנאי שחלוי באמירת הבעל מה יועיל לכתבו בנט והבעל לא יבין בו הלכך הטעם שנתן המורה שמא חזר בו אין ראוי לתתו אלא לחבר לא להדיוטות ולפיכך תיקן רב שיכתבו

לאפוקי מדבעא מיניה רבא מרב נחמן היום אי אם אמשתי ולמחר הרי אם אמשתי. מהו ופשטו ליה כיון דפסקה אפ"ה תקן דלא לעביד הכי שלא להוליא לעז על הגט: **מודלף לעבדו.** דינו פסוק לעבדות שאין שום ערעור במכירה: **ופטיר ועטיר מן חרורי.** ופרוש ומופלג מכל חירות כמו הנפטר מרבו (יומא דף נג.): **ועטיר.** כמו עיטרת שטר מלוקה. רק הכמות לא קרו (מלכים ב יב) מתרגם לא עטרת: **ומן ערורי מלכא ומלכתא.** ומערערות המלך והמלכה שלא תעלה להיות מוכתב למלכות ליהרג שאם היה מוכתב למלכות מקחו בטל כדאמר בכ"מ בהשוכר (יומא דף פ.): **ורשוס דאיניס.** רושם שימון שעושין על העבדים כדאמרי' במסכת שבת (דף נח.): **לא אים עילויה.** מלדם אחר מון מן המוכר הזה: **ומנוקה מכל מוס.** כמו לפטיס מזויין דמקחו בטל: **ומן שחין דנפיק עד עלסר.** ומכל שחין שיצא בפניו עד שתי שניס דמתים למיקס קמיה: **עד עלסר.** כל פרסי שתי שניס. והאי דקא אמרי' דמפמון בעבדים ליכא היינו היכא דזכין קמתמא אבל הכא כיון דאתני מקחו בטל וח עבסיו אין לו שחין ולכך שחין יש שהולך לו מוחר עד שתי שניס לפיכך עד ב' שניס מתנה עמו שאם יצא בו אותו שחין עד שתי שניס שיהא מקחו בטל לפי שכבר היה בו המוס הזה ולא דאמרו: **גינכרא.** כמשמעו זגנגיל: **ומרסכא.** פסולת סיגי כסף שיוצא ממנו במקום שמתיכין אותו בשעת מפיכתו מן ההרים וקוראין לו קוגילו"ן: **וכרכיפא.** גפרית: **ושייף ליה בגדפא דאווזא.** וסך אותו בנוצה של אווז: **מתני' ואם ניסת הולך כשר.** האי תנא לאו כרבי מאיר סבירא ליה דאמר עדי מתימה כרבי דלרבי מאיר הוולד ממזר (א) ולמאן דמוקי לה בגמ' כרבי מאיר איכא למימר דכתב ידו כמאה עדים דמי ולאו כרבי אלעזר סבירא ליה דאמר עדי מסירה כרבי דהא פליג רבי אלעזר בסיפא אלא מין דכתב ידו הוא וכתב ומתן קיימא ביה ואע"ג דליכא עדי מסירה כשר מדאורייתא ומיהו רבנן פסליהו דלמא אתי לאקשורי בכתב סופר הלכך לא תיפשא ואם ניסת הוולד כשר ודוקא כתב ידו אבל כתב סופר ואין שם עד הוולד ממזר: **ומן.** תקנתא דרבנן משום בת אחותו דכדאמרינן בפ"ק (לעיל דף י:) הלכך הולד כשר: **אלא עד אחד.** פליגי בה בגמרא (ב) איכא דאמרי אמתני ידו קאי אפילו הכי אשמועינן דאפילו בהתלה לא ורישא אשמועינן דאפילו אין בו עד אם ניסת הוולד כשר ודוקא כתב ידו אבל כתב סופר ואין שם עד הוולד ממזר: **ומן.** תקנתא דרבנן משום בת אחותו דכדאמרינן בפ"ק (לעיל דף י:) הלכך הולד כשר: **אלא עד אחד.** פליגי בה בגמרא (ב) איכא דאמרי אמתני ידו קאי אפילו הכי אשמועינן דאפילו בהתלה לא ורישא אשמועינן דאפילו אין בו עד אם ניסת הוולד כשר ודוקא כתב ידו אבל כתב סופר ואין שם עד הוולד ממזר: **אלא שנתנו לה בפני עדים כשר.** לינשא לכתמילה: **תיקון העולם.** שמא ימותו עדי מסירה וינא הבעל ויערער ליומר לא גירשתיה: **גמ' ותו ליכא.** גיטין פסולין לכתמילה והולד כשר: **והאיכא גט ישן.** דאמרינן לעיל (ג) בגמ' אם ניסת לא תנא: **הכא תנא.** רב ולוי פליגי בה לקמן בשמעתין (ג): **הסס.** אמרינן בגמ' אם מתגרשה תנשא לכתמילה בפרק הזורק (לעיל עט.): **הניחא לרבי מאיר.** דאמר (ד) כל המשנה ממוקנע שטבעו חכמים בגיטין הולד ממזר: **אלא לרבנן.** אי מתני' דהכא דרבנן היא ניתני נמי הכא גט קרח: **הסס תנא.** אפילו לרבנן: **שלום מלכות.** דאמרינן בהזורק (שם עט.): כתב לשם מלכות כו': **מגיינא דרישא.** אמר אלא ג' גיטין פסולין ואשמע מיעוטא הני ותו לא: **הני דאמרן.** ואשמעינן דמתני' ר"מ היא דאמר הסס הולד ממזר: **למעוטי הא דסניא.** דהכא הולד ממזר כר' מאיר ואשמעינן מתני' דכרישא מתרגלא היא דאפילו אם ניסת לא ר"מ אלא אמר אמר אמר